

SANCTA LUCIA GILLE

Instiftat 1939

Kapitel 6 – Optikerutbildningen vid Institutet för Optometri, IFO

Publicerad: augusti 2007

Sammanställt av: Per Söderberg, optiker

Sammanfattning

Den svenska optikerutbildningen bestod fram till högskolans införande i mitten av 1990-talet av många steg. Första steget var en tvåårig gymnasial efterutbildning, därefter ett obligatoriskt praktikår innan den avslutande legitimationskursen som omfattade en termin, även den som en gymnasial efterutbildning, se delrapport. 4.2. Sveriges leg Optikers Riksförbund – SOR, startade 1974 Institutet för Optometri – IFO. Efter grundläggande utbildning fram till legitimation kunde optikern söka sig till IFO. Grundkursen var Kombikursen/Optommetrikursen omfattande 8 veckolånga avsnitt som lästes under fem terminer. Därefter följde en praktikperiod om ca en termin innan kontaktlinsutbildningen kunde ta vid. Kontaktlinskursen omfattade 7 kursveckor och lästes under 2 terminer. Sammantaget betydde detta att det tog upp till 10 år från första dagen i optikerskolan och fram till kontaktlinsbehörigheten. Fördelen med detta system var bl.a. att det ingick mycket praktiskt yrkesarbete under utbildningstiden. Som påbyggnad på Kombikursen/Optommetrikursen erbjöds även kursen i Arbetsmedicin.

Grunden för IFO:s framgång var det mycket stora engagemang som optikerkåren visade. Intresset att förkovra sig och ständigt söka ny kunskap var den bärande idén. Att kunna kombinera ett attraktivt yrkesliv med privatliv och fort- och vidareutbildning visade sig vara mycket lyckat. Målsättningen för verksamheten vid IFO var även att lägga grunden för en kommande svensk optikerutbildning på högskolan.

IFO kunde genom sin uppbyggnad mycket smidigt ändra delar av sitt kursutbud för att därigenom erbjuda "det senaste" i kunskapsläget och kom att bli en spjutspets inom svensk optometri, inte minst genom sina många internationella kontakter. Förutom de tre reguljära kurserna anordnades även ett stort antal kortare kurser och seminarier med medverkan av svenska och internationella lärare. Professor Jan P Bergmanson, OD, PhD var en ofta sedd gäst på IFO. Bergmanson som var SOR:s International Consultant on Optometry hade med sin svenska bakgrund ett stort inflytande på utvecklingen.

IFO avvecklades 1996.

Bakgrund

Kunskapsläget för den svenska optikerkåren var fram till slutet av 1970-talet mycket splittrat. De flesta hade en grundutbildning baserad på det gamla hantverkssystemet. Den blivande optikerlärlingen fick en anställning hos en optikermästare som åtog sig att utbilda vederbörande fram till gesällexamen. I utbildningen låg tre deltidskurser A, B, C kursen vid Optikerförbundets skola. Fram till 1963 fanns som påbyggnad Högre Kursen som ledde till mästarbrev. 1964 ersattes denna med "Legitimationskursen", en statlig utbildning, som under de första åren var 2x4 veckor.

Som framgår av delrapport 4.1 startade SOR 1966 efterutbildningskurser för sina medlemmar. Orsaken till detta var att utvecklingen inom området optometri internationellt sett var mycket omfattande och man var angelägen om att den svenska optikerkåren snabbt skulle kunna ta till sig ny och avancerad kunskap. Detta gällde främst analys av binokulära synproblem. Tonvikten låg på den Grafiska analysen och OEP:s analys enligt 21-punktsmetoden. Kurserna blev mycket uppskattade och ett stort antal optiker från hela landet deltog. Kurserna genomfördes centralt i Stockholm vid förbundets optikerskola i Hässelby samt som regional utbildning på flera orter i landet. För dessa kurser erhöll SOR statsbidrag. I delrapport 4.2 har vi beskrivit processen då optikerutbildningen överfördes till den kommunala gymnasieskolan i Stockholm respektive Motala kommun.

Institutet för Optometri, de första åren

För SOR:s del betydde kommunaliseringen att man nu stod utan egna utbildningslokaler där efterutbildningskurser kunde administreras och genomföras. Man beslöt därför att starta en egen fort- och vidareutbildningsorganisation Institutet för Optometri, IFO. SOR:s styrelse bildade i november 1971 en kursnämnd bestående av leg optikerna: Magnus Jeraeus, sammankallande, Bengt Burman, Evert Jarde, Hans Lindskoog och Bertil Nordqvist, senare kompletterad med Kurt Östlund. Nämnden hade sitt första sammanträde i december 1971. Man beslöt att komplettera kunskapsnivån för optiker med den gamla legitimations- utbildningen (8 veckor) upp till den dåvarande (12 veckor) och vidare till en internationell nivå. I den nya kursen ingick de tidigare kurserna i analys av binokulära synproblem. Viktigt var att även uppgradera optikernas medicinska kunskaper.

Statsbidrag för verksamheten kunde även i fortsättningen utgå, detta förutsatte att utbildningsplanerna var godkända av Skolöverstyrelsen. I april 1972 var man klar med ett förslag till efterutbildning som skulle genomföras i form av växelutbildning, dvs. hemstudier i kombination med centrala kurser. Vid SOR:s Riksmöte i oktober 1972 diskuterades utbildningsfrågan ingående. Målsättningen skulle vara en nivå lika med den högsta i Europa.

Lokalfrågan

I mars 1973 presenterades den nya kurslokalen på Hornsgatan 124 i Stockholm där inredningen nu påbörjats. I kurslokalerna planerades en föreläsningssal, fem undersökningsstationer och ett kontaktlinsrum som skulle inredas i samarbete med Kontaktlinsföreningen. Under hösten 1973 lyckas Kursnämnden att få leverantörsledet intresserad av att ekonomiskt stödja en blivande kurslokal med verksamhetsbidrag och låna ut instrumentutrustningar. [Se bilaga 1.](#) Dessutom planerades för bibliotek, sammanträdesrum, administrativa utrymmen samt elevrum. 1974 stod lokalerna färdiga. Kursnämnden hade utarbetat en helt ny kurs, *Kombinationskursen i Optometri* som skulle omfatta totalt sex undervisningsveckor med mellanliggande hemstudier. Den totala studietiden beräknades till ca 2 år. [Se bilaga 2.](#)

Till den första kursen som kunde ta emot 30 deltagare hade 95 anmälningar inkommit. Vidare hade man utarbetat en *Biträdeskurs* omfattande totalt 5 dagar. IFO:s lokaler blev snabbt fulltecknade och under första vårterminen fanns endast tre veckor lediga. I september samma år rapporterades om en stor anslutning till kurserna med över 300 deltagare. Under IFO:s första år utnyttjades även kurslokalerna för

kontaktlinsutbildning i Kontaktlinsföreningens regi. 1975 kom förslag om att inrätta en tjänst som föreståndare vid IFO, hittills hade man endast haft en sekreterartjänst på deltid med optiker Bengt Burman som rektor ”på distans”. Vid SOR:s Riksmöte hösten 1975 avgick Magnus Jeraeus som ordförande för Kursnämnden och till ny arbetande ordförande utsågs optiker Per Söderberg. 1978 avgick Bengt Burman som rektor och Per Söderberg utsågs till hans efterträdare med heltidstjänst vid IFO, en post som han innehade fram till IFO:s nedläggning 1996.

IFO utvecklas

Under 1976 utexamineras de första kursdeltagarna från Kombinationskursen i Optometri. I samband med den nya optikerinstuktionen från Socialstyrelsen 1977 skrev optiker Bengt Burman ett öppet brev till landets optikerkår. [Se bilaga 3](#)
Samtidigt påbörjades en översyn av kursplanerna. Av kursens sex avsnitt var endast två av optimetrisk/klinisk natur. Detta resulterade i att kursen senare förlängdes med två veckolånga avsnitt och kom att omfatta totalt 8 avsnitt med mellanliggande studier. Kursen ändrade 1985 namn till *Optometrikursen*. *Mer om Optometrikursen, se sid.5.*

Den internationella utvecklingen inom optometri var mycket snabb och man insåg att man mycket aktivt måste söka kunskap utomlands. På förslag av Kurt Östlund och Per Söderberg startades 1978 en tvåveckors kurs i *Avancerad undersökningsmetodik*, den första kursveckan i Stockholm och den andra i London. [Se bilaga 4](#). I London inleddes ett samarbete med The City University och London Refraction Hospital, två centrala institutioner i det brittiska utbildningssystemet. Denna kurs genomfördes under en följd av år med ett mycket lyckat resultat. Kursen gav en inblick i det brittiska undervisningsområdet. Verksamheten kom inte endast kursdeltagarna till del utan kunskaper och undersökningsmetoder kunde på ett smidigt sätt överföras till IFO:s undervisning i Stockholm och därmed höja det svenska kunskapsläget. Det var främst tre områden som var viktiga: kunskap om binokulärskeendet, - undersökningsmetoder och ordination vilket bland annat omfattade refraktionsbestämning under haplopi samt fixationsdisparitet - samt tidigt upptäckt av tecken på ögonsjukdom. 1978 startades även *Farmakologikursen* som omfattade en vecka. Kursen anordnades som en påbyggnadskurs med inträdeskravet godkänd Kombinationskurs i Optometri.

Den nya optikerföreskriften 1977 innebar nya krav på optikerkåren. IFO erbjöd då en tvådagarskurs *Kompletteringskurs för leg optiker* med avsikt att uppdatera kunskaperna hos dem som inte deltagit i Kombinationskursen. Per Söderberg skrev 1979 ett uppdrag till landets optiker om nödvändigheten av fortbildning. [Se bilaga 5.](#)

1976 genomförde Sveriges Kontaktlinsförening sin sista kurs i egen regi. Det blev därför naturligt för IFO att ta upp denna utbildning i sitt eget kursutbud. Den första kursen startade 1978. När kontaktlinsbehörigheten infördes 1981/82 fick IFO efter delvis hårda förhandlingar Socialstyrelsens uppdrag att fortsätta med kontaktlinsutbildningen. Kursen var från början 6 veckor lång men utökades senare till 7 veckor. Kursen genomfördes i samarbete med The City University i London som garanterade kursens akademiska kvalitet.

Mer om Kontaktlinskursen, se sid. 6.

1978 presenterades en ny kurs *Information om Kontaktlinsteknik*. Denna kurs som omfattade 2 dagar vände sig till alla grundutbildade optiker som rent allmänt ville vidga sina kunskaper. Kursen gav ej kompetens för självständig kontaktlinstillpassning.

I slutet av 1970-talet kom det stora genombrottet med datorisering i samhället. IFO var tidigt ute och redan 1979 anordnades den första kursen *Grundkurs i Syngeometri för leg optiker*. Detta skedde i samarbete med professor Bengt Knavé och hans medhjälpare vid Arbetarskyddsstyrelsen, ASS.

[Bild 1](#)

klicka här

Professor Bengt Knave, MD flankerad av Ulf Bergkvist, MD och Per Söderberg, optiker

Denna första kurs omfattade en vecka. Knave och medhjälpare presenterade några år senare sitt stora arbete *Bildskärm och hälsa* som lade grunden för hela det internationella kunskapsläget. IFO presenterade 1983 i samarbete med ASS en ny tre veckors kurs *Arbetsmedicin för leg optiker* som avslutades med en examen varvid ett examensarbete presenterades. Inträdeskrav till kursen var godkänd Kombinationskurs/Optometriskurs. Efter examen blev optikern ”behörig” att arbeta inom området. Dessa optikertjänster blev mycket efterfrågade av företagshälsovården. *Mer om Arbetsmedicinkursen, se sid. 8.*

Nya lokaler

Kurslokalerna vid Hornsgatan upplevdes så småningom som för små och otidsenliga. 1983 kunde IFO flytta in i helt specialinredda lokaler i Marievikshuset på Liljeholmen i Stockholm. Man fick då en stor föreläsningssal ett seminarierum sex undersökningsrum lärarrum och elevrum. Instrumentutrustningen som leverantörerna tillhandahöll moderniserades efterhand med resultatet att IFO alltid disponerade ”det senaste” på marknaden. Kontaktlinseleverantörerna medverkade på motsvarande sätt och IFO hade därmed tillgång till marknadens samtliga linstyper.

[Se bilaga 6.](#)

Även SOR:s kansli och Syninformation flyttade in i angränsande lokaler i Marievikshuset.

Övrig kursverksamhet

Hösten 1990 inbjöd IFO till en efterutbildning inom kontaktlinseområdet. Kursen startade upp med två utbildningsdagar vid IFO i Stockholm under ledning av optiker Bernt Nilsson och den engelske optometristen Keith Edwards. Kursens andra del genomfördes med en kursvecka i London vid Institute of Optometry, IOO. Kursen behandlade bl.a. tillpassning av toriska linser samt presbyopikorrekationer.

[Se bilaga 7.](#)

Denna kurs utvecklades och genomfördes fram till 1995 år med optiker Erno Bengtsson som kursledare. Utbildningssamarbetet i England utökades även till att omfatta Moorefields Eye Hospital i London som hade en stor kontaktlinseklirik. [Se bilaga 8.](#)

Parallellt med optikerkurserna hade även kurserna för assisterande personal utvecklats. Biträdeskursen fick en andra del: *Kontaktlinseassistentkursen* som omfattande en vecka. Senare slog dessa avsnitt ihop till en kurs: *Assistentkursen* med totalt tre kursveckor. Som lärare deltog optikerna Per Söderberg, Geir Bergström och Anita Bergryd (Robertson).

Assistentkursen har sedan 1999 fått en efterföljare i den nu (2007) aktuella Assistentkursen som genomförs som en 10-dagarsutbildning i Optikbranschens regi med optiker Per Söderberg som ansvarig.

Vid sidan av dessa reguljära kurser anordnades under åren även en stor mängd seminarier och utbildningsdagar. Ett exempel är *Avancerad kurs i binokulärseende och ortoptik* som 1981 genomfördes med två engelska optometristerna, professor L.D. Pickwell, PhD, och H. Solomons, PhD. Inträdeskrav var genomförd Kombinationskurs i Optometri. [Se bilaga 9.](#)

Genom IFO:s centrala roll i SOR:s verksamhet kom även förbundets omfattande arbete med att få optikerutbildningen överförd till högskolan att koncentreras dit. I detta arbete som leddes av optiker Per

Söderberg kom det omfattande internationella nätverk som byggts upp att vara till stor hjälp. *Mer om detta i en kommande delrapport.*

IFO och framtiden

När beslutet om införandet av optikerutbildningen på högskolan togs av Riksdagen 1993 stod IFO inför nya utmaningar. IFO utarbetade då i samarbete med SOR ett förslag till modulsystem avsett för de den dåvarande gymnasieutbildade optikerkåren. Systemet omfattade totalt 12 moduler och skulle efter godkända tentamina leda till "SOR fellowship" efter engelskt mönster. Med detta system skulle man garantera att kunskapsläget i den "gamla optikerkåren" skulle vara minst av samma kvalitet som hos den kommande högskoleutbildade. [Se bilaga 10.](#)

Tyvärr kunde dessa planer inte realiseras då en mycket oenig optikerkår beslutade att radikalt förändra organisationsbilden med följd att Institutet för Optometri lades ned 1996.

NÄRMARE PRESENTATION AV OPTOMETRI-, KONTAKTLINS- OCH ARBETSMEDICINKURSEN

Kombinationskursen i Optometri/Optomietrikursen.

För att höja kunskapsnivån startade SOR vidareutbildningskurser i mitten av 1960-talet. Från start var det två veckolånga kurser bägge behandlade binokulära synproblem. Den första handlade om undersökning och ordination enligt OEP-metoden, den så kallade 21-punktsmetoden. (Optometric Extention Programme). Det andra kursavsnittet omfattade den Grafiska Analysen. Senare tillkom ett tredje avsnitt vilket omfattade allmän undersökningsmetodik. Kurserna anordnades både i Stockholm vid SOR:s optikerskola och som regionala kurser. Dessa kurser blev mycket uppskattade. Lärare var de svenska optikerna Bengt Burman och Bertil Nordqvist samt för OEP den danske optikern Jørgen F. Nilsen.

När Institutet för Optometri startade 1974 var den huvudsakliga målsättningen att höja kunskapsläget hos optikerkåren. Man ansåg att det var viktigt att ge en ordentlig inblick i allmän anatomi och fysiologi som grund för djupare kunskaper i ögats anatomi, fysiologi och sjukdomar. Därtill kom även medicinsk terminologi. När det gällde optometri utgick man från de tidigare vidareutbildningskurserna 1-3 som blev kursens avsnitt 5 och 6.

I arbetet med framtagandet av kursens allmänmedicinska delar anlätades två kliniska lärare från Karolinska Institutet, Peter Fransson och Carry Hammarberg vilka även stod för undervisningen. Till ögats anatomi, fysiologi och sjukdomar engagerades ögonläkaren doc. Åke Björk vilken under många år deltagit i tidigare optikerutbildningar. Huvudansvarig för de optometriska avsnitten var optikerna Bengt Burman och Bertil Nordqvist. Som undervisningsmaterial togs det fram 15 kursbrev. Dessutom användes två kompendier skrivna av Bengt Burman *Undersökning av synfunktionen*, SOR 1966 och *Analys av binokulära synproblem* SOR 1968.

Mer om kursupplägget, [se bilaga 11.](#)

Kursen utvecklades under följande år, speciellt inom det optometriska området. Analys enligt OEP-metoden tonades ned och nya undersöknings- och utvärderingsmetoder togs fram. Inte minst genom det samarbete som etablerades med utbildningsinstitutionerna i London, (se mer under avsnittet Londonkursen, [bilaga 4](#)). Framför att gällde detta undersökningsmetoder för binokulärseendet. IFO introducerade refraktionsbestämning under haplopi enligt Humfriss dvs. + 0,75 metoden och uppmätning och analys av fixationsdisparitet, metoder som på den tiden var praktiskt taget okända bland Sveriges optiker. I mitten av 1980-talet utvidgades kursens optometriska del till totalt 4 veckolånga

avsnitt med optikerna Bernt Nilsson och Per Söderberg som ansvariga. Binokulärseendet utvecklades ytterligare liksom förfinade undersökningsmetoder då speciellt inom spaltlampeteknik. Som kliniska lärare deltog även Erno Bengtsson, Thomas Johansson och Bengt-Åke Zetterström.

[Bild 2](#)

klicka här

Bernt Nilsson undervisar i spaltlampeteknik

För kursens medicinska delar, anatomi och fysiologi ansvarade Sten och Ingela Remahl, bägge MD, Karolinska Institutet. De utvecklade sina områden alltefter ändrade krav. För avsnittet ögonsjukdomar ansvarade under många år Mårten Holm, MD som efterträddes av Britt Marie Palmkvist, MD och sedan av Jan Ygge, MD.

[Se bilaga 12.](#)

Totalt genomfördes vid IFO 40 Optometrikurser med 671 utdelade kursbevis.

Kontaktlinskursen

IFO övertog ansvaret för kontaktlinsutbildningen 1978. Efter ingående diskussioner bl.a. med Kontaktlinsföreningen beslöts att kursen skulle få samma upplägg som tidigare kurser. Kurt Östlund utsågs till kursledare att tillsammans med Per Söderberg ansvara för kursens genomförande. Liksom vid de tidigare kurserna engagerades Mr R M Pearson, M Ph från The City University London, som föreläsare. Mr Pearson deltog i samtliga svenska kontaktlinskurser alltifrån slutet av 1960-talet fram till 1996. För sitt stora engagemang för svensk kontaktlinsutbildning tilldelades han 1985 SOR:s jubileumsmedalj.

[Bild 3](#)

klicka här

R M Pearson, Per Söderberg o Kurt Östlund 1993

1981 införde Socialstyrelsen i sin nya optikerföreskrift SOSFS 1981:11 en behörighet inom kontaktlinsområdet. SOR/IFO förhandlade med Socialstyrelsen om att få IFO kursen godkänd som behörighetsgivande. Först efter långa diskussioner lyckades detta. Resultatet blev att IFO fick Socialstyrelsens uppdrag att anordna *Behörighetsgivande kontaktlinsutbildning för leg optiker* enligt den tidigare av Skolöverstyrelsen fastställda kursplanen. [Se bilaga 13.](#) Dessutom gjordes en överenskommelse med Socialstyrelsen om att anordna en speciell kontaktlinskurs för de legitimerade optiker som ”i betydande omfattning arbetet med kontaktlinser under minst fem år”. [Se bilaga 14.](#) Inträdeskravet till *Kontaktlinskursen* som nu var behörighetsgivande, var godkänd examen från Kombinationskursen (senare Optometrikursen). Inom delar av optikerkåren ogillades detta inträdeskrav men SOR/IFO vidhöll sin ståndpunkt uppbäckade av Socialstyrelsen. Efter hand blev denna ordning allmänt accepterad.

Kontaktlinsutbildningen utvecklades kontinuerligt och samarbetet med The City University blev allt tätare. 1986 slutade Kurt Östlund som kursledare och lärare. Som efterträdare engagerades Vicky Shuley BSc optometrist från Australien. Hon arbetade sedan några år som kontaktlinstillpassare i Göteborg. Som klinisk lärare deltog sedan mitten av 1980-talet även optiker Erno Bengtsson. 1988 flyttade Shuley tillbaka till Australien.

Bild 4
 klicka här

Vickey Shuley undervisar i kontaklinstillpassning

Vickey efterträddes av Hans Bleshöy, PhD, optometrist från Danmark som blev kursens akademiske ledare. Optiker Owe Floding var kursens kliniska ledare. Bleshöy och Floding var kvar i sina respektive befattningar fram till 1996. Som kliniska lärare deltog även optikerna Erno Bengtsson, Geir Bergström, Bernt Broman, Thomas Johansson och Bent Nilsson. Under hela den tid som kontaktlinsutbildningen genomfördes vid IFO var Socialstyrelsen granskande myndighet och fastställde antagningsregler och dimensionering av kurserna.

Se bilaga 15-16.

Leverantörsledet bidrog under hela kontaktlinskursens tid med linser och vätskor samt instrumentutrustning. Det var under denna tidsperiod, som omfattade ca 20 år, som kontaktlins utvecklades från ett udda korrektionsmedel till ett verkligt alternativ för synkorrektion.

Skolöverstyrelsens kursplan för kontaktlinskursen. **Se bilaga 17.**

Totalt genomfördes vid IFO 22 Kontaktlinskurser med 661 utdelade kursbevis.

Se bilaga 18.

Arbetsmedicinkursen

I början av 1980-talet inleddes en snabb utveckling av datoranvändandet inom många sektorer av det svenska samhället. Många dataanvändare klagade på besvär av olika typer vid långa arbetspass. Mycket snart konstaterades att det till stora delar var ett arbetsmiljöproblem och att arbetsplatserna måste byggas om till de nya förutsättningarna som datoriseringen skapat. Många yrkesgrupper, företagsläkare och sjuksköterskor, sjukgymnaster, skyddsingenjörer men även optiker blev engagerade i detta arbete som så småningom organiserades inom företagshälsovården. För optikernas vidkommande utökades samarbetet mellan Arbetarskyddsstyrelsen/Arbetsmiljöinstitutet och IFO. Drivande i dessa frågor var Bengt Knave, ögonläkare och professor vid Arbetarskyddsstyrelsen. Tillsammans med prof. Bengt Knave och optikerna Bengt Palm och Per Söderberg utarbetades planerna på en fördjupad optikerkurs vid IFO. Kursen vände sig till optiker med slutförd Kombikurs/Optomtrikurs. Kursplanen fastställdes av Skolöverstyrelsen och kursen blev därigenom statsbidragsberättigad.

Se bilaga 19.

Kursen innehöll många för optikerna nya ämnesområden som t.ex. optometri i arbetslivet, belysning, arbetslivets psykologi mm. Även två företagsbesök ingick i utbildningen i samverkan med respektive företags företagshälsovård där man gjorde kvalificerade arbetsplatsbedömningar. Kursen avslutades med ett examensarbete. **Se bilaga 20.**

Kursen visade sig vara en lyckad satsning som på ett påtagligt sätt främjade arbetssituationen för stora delar av datoranvändarna. I den ännu (2007) gällande föreskriften *Arbete vid bildskärm AFS 1998:5* påtalas mycket ingående synproblematiken och att arbetstagarna skall undersökas av legitimerad optiker som vid behov förskriver glasögon på arbetsgivarens bekostnad.

Kursledare för Arbetsmedicinkursen var fram till 1990-talets början optiker Bengt Palm. Han efterträddes av optiker Bo Amlert.

Totalt genomfördes vid IFO 14 Arbetsmedicinkurser med 260 utdelade kursbevis.

Kursen har övertagits av Optikerförbundet och ges nu (2007) som en efterutbildning vid Linköpings Universitet.

Skolverket (tidigare Skolöverstyrelsens tillsyn).

Under hela IFO:s verksamhetstid 1974 – 96 var Skolöverstyrelsen/Skolverket tillsynsmyndighet. Detta innebar att utbildningarna hade godkända kursplaner och att ett årligt statsbidrag utbetalades genom Utbildningsdepartementet.

Skolverkets tillsyn. [Se bilaga 21.](#)

LEDNINGEN FÖR INSTITUTET FÖR OPTOMETRI - IFO

Kursnämndens ordförande

samtliga leg optiker

Magnus Jeraeus 1972 – 1974

Hans Lidskoog 1974 – 1975

Per Söderberg 1975 – 1979

Styrelsen för IFO, ordförande

samtliga leg optiker

Rune Spandel 1979 – 1985

Bernt Nilsson 1985 – 1990

Erno Bengtsson 1990 – 1996

Rektor

samtliga leg optiker

Bengt Burman 1972 – 1979

Per Söderberg 1979 – 1996

Kurssekreterare

Inger Kjellin

Lena Thomasson

Anita Buhr Jonasson

Lena Norenhag

Anki Palm leg optiker, utbildningsassistent

Anita Buhr

Bilagor

1. SOLF 1973
2. SOR PM 1973
3. Burman PM 1977
4. Londonkurs
5. Söderberg PM Efter komb
6. IFO kursprogram 1984
7. KL-London 1990
8. KL London 1994
9. Kurs binokulärseende
10. Moduler
11. Kursprogram 1978
12. Kursprogram 1990
13. Beh. Givande KL utb IFO
14. Beh KL IFO-SOS
15. SÖ antagn regler
16. SOS dimensionering
17. SÖ kursplan
18. Sista KL utbildningen
19. SÖ kursplan ARB med
20. Anvisning för examensarbeten ARB
21. Skolverket 1995